

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi
Thomæ**

Suárez, Francisco

Moguntiaë, 1620 [erschienen] 1621

Cap. 1. De Patris diuinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84432)

LIBER SECVNDVS DE VE- RA TRIVM PERSONARVM DIVINITATE.

Stenfo Trinitatem esse, vt aliquo modo quantum fides docet ostendamus, quid, vel quale sit hoc mysterium, tria agenda nobis supersunt. Primum est, quo modo tres personae, & earum singulae verus Deus sint. Secundum, quo modo, & in quibus distinguantur. Tertium de earum vnitatem, & perfectam identitatem in essentia. Primum expediemus in hoc libro, alia vero duo in duobus sequentibus.

CAPVT I.

Sitne Pater verus DEVS.

NON est hoc loco immorandum circa nomen Patris, quia non tractamus, an prima persona sit verus Pater, nec de his, quae sunt propria eius. Hoc enim postea agendum est, sed tractamus de natura eius, seu de modo entitatis eius. Intelligamus ergo nomine Patris quandam personam introductam. Et hoc modo circa quaestionem hanc nullus haereticorum, vel etiam infidelium, qui verum Deum alias cognoscant, posuerunt Patris personam, id est, illam, quae improducta est, in ordine creaturarum: nam hoc inuoluit manifestam repugnantiam. Quia illa persona est a se, & improducta, vt iam in superioribus est ostensum: ergo implicat esse creaturam, cum sit intrinsecu creaturae habere esse ab alio. Ex quo etiam manifestum, hanc personam habere naturam diuinam, & subsistere in illa, quia cum sit vera persona, necesse est, vt habeat intellectualem naturam, & non habet creatam, vt ostensum est, habet ergo increatam, quae solum est diuina natura.

Hoc tamen non obstante, non defuerunt haeretici, qui negauerint personam Patris per se consideratam esse verum Deum, quod etiam de ceteris consequenter aiebant. Refert Diuus Augustinus de haeresibus in septuagesima quarta, dicens. *Est alia haeresis, quae triformem sit asserit DEVM, vt quadam pars eius sit Pater, quadam Filius, & quadam Spiritus Sanctus.* Ad quem errorem videtur accessisse Abbas Ioa-chim, qui (vt refertur in Concilio Lateranensi sub Innocentio tertio, capit. secundo) dixit, tres personas esse vnum Deum, solum collectione quadam, sicut multi homines sunt vnus populus, vel multa corpora vnum vniuersum. Ex quo errore plane sequebatur, personam Patris solum, seu per se spectatam, Deum non esse. Fundamentum illius erroris fuit, quia tres personae non sunt aliqua vna simplex res, quia alias in Deo non tantum esset Trinitas, sed etiam quaternitas, nam essent personae, & vna illa res, & nihilominus sunt vnus Deus, ergo sunt vnum collectiue, ergo prima persona per se spectata non est Deus.

Magis vero scholasticè possumus ita argumentari. Nam solus ille est Deus, qui in se habet totam essentiam Dei, & in illa subsistit, sed Pater non ita habet in se totam Dei essentiam, vt quasi a se fiat, & constituat illum: ergo. Probat minor, quia tota Trinitas est de essentia Dei, tum quia est idem cum

essentia Dei, tum etiam quia nihil potest esse in Deo, quod non sit essentiale, alias esset accidentale, quod repugnat, tota autem Trinitas non est in solo Patre modo praedicto, vnde haec est falsa propositio, Pater est Trinitas, haec autem vera, Trinitas est Deus, & Deus est Trinitas, ergo Deus non est solus Pater, ergo neque contrario Pater est Deus.

Nihilominus de fide est certum, Deum non esse vnum per solum collectionem, sed per veram naturam vnitatem, & consequenter est etiam de fide, singulas personas, in quibus est talis natura, esse verum Deum, & non tantum est omnes simul sumptas. Ita definitur in dicto Concilio Lateranensi, & habetur in capit. *Damnatus*, de summa Trinitate, & ex Scriptura, & Patribus conuincitur ex his, quae dicemus de singulis personis. Ratio verò est clara, quia vel omnes illae personae habent eandem naturam singularem, & indiuiduam, vel numero distinctam. Hoc secundum dici non potest, alias illae tres personae essent tres Dij, vel aliae quaedam tres substantiae. Nam si illae naturae essent omnino similes, & aequales in perfectione essentiali, manifeste essent tres Dij, & vnitatem collectiuam nihil obstat, tum quia Deus non est nomen collectionis, sed substantiae, tum etiam quia vnitatem Dei debet esse vnitatem simplicissimam, & perfectissimam, vnitatem autem per collectionem, est imperfecta, & accidentalis, tum etiam, quia iam essent tres essentiae aequales, quod repugnat. Si autem illae naturae essent inaequales, se illa, quae perfectissima esse, constitueret verum Deum. Vnde etiam positum illo errore posset concludi, Patrem esse verum Deum, quia nemo dubitat, quin prima persona improducta sit perfectissima natura: sequeretur autem ex errore illo, alias personas non esse Deum, quod postea refutandum est.

Necessario ergo fatendum est vnitatem Dei esse per vnitatem naturam. Haec autem natura non est partibilis, vt pars eius possit esse in vna persona, & pars in alia, sicut haeretici etiam ab Augustino sentisse videntur, nam hoc etiam rationi naturali repugnat, cum sit magna imperfectio, ergo in quacumque persona est illa natura, in illa est tota essentia Dei, nam in praesenti idem est essentia, quod natura, ergo quilibet talis persona per se sumpta est verus Deus. Patet consequentia, quia omnis res habens integram alicuius speciei, seu rationis naturam, & in illa subsistens, est verum indiuiduum illius speciei. Sic Christus Dominus est verus homo, quia in se habet totam quandam humanam naturam, & in illa subsistit. Eadem eandem, vel similem haberet Pater, esset etiam verus homo, ergo a fortiori, & cetera. Et confirmatur tandem, quia si nulla persona determinata est Deus: neque omnes simul sumptae possent esse Deus. Probat illatio, quia si nulla illarum est Deus, ergo nulla est ens infinitum, & summè perfectum: quia hoc est Deus, ergo neque ex illis simul sumptis potest coalescere Deus, quia neque ex reb⁹ finitis numero, & perfectione potest infinitum confluere, neque ex collectione plurimum potest coalescere aliquod summè perfectum; cum ipse modus collectionis in perfectis sit, & singula, quae ibi concurrunt, necessario esse debent imperfecta.

Secun-

6. *Pater verus Deus.*
 Secundò hinc concluditur, Patrem, seu primam personam Trinitatis præcisè spectatam, esse verum Deum. Hæc veritas est de fide, vt concluditur ex dictis, & habetur expressè in Scriptura Ioannis 1. & *Ioan. 1. Cap. 6. § 17.* Verbum erat apud DEVM, id est, apud Patrem: & in græco ponitur articulus ad indicandam excellentiam diuinitatis. Et capit. 6. *Hunc enim Pater signauit DEVS*, id est, Deus Pater signauit hunc, id est, designauit Christum, &c. Et cap. 17. *vt cognoscant te solum DEVM verum.* Loquitur Christus ad Patrem. De particula autem *solum*, quæ nimium videtur probare, dicemus infra. Plura videri possunt apud Hilarium lib. 4. de Trinitate versus finem, & Augustin. toto libro sexto, & lib. 15. cap. 7. & apud alios supra citatos. Ratio patet ex dictis, quia ostensum est, singulas personas subsistentes in Deitate esse Deum, si autem aliqua subsistit maximè Pater, qui est principium communicans Deitatem alijs, in quibus illa subsistit: ergo.

7. *Hilar. August.*
 Ad fundamentum contrarij erroris negatur sequi dari quaternitatem in Deo, vt rectè dicitur in dict. capit. *Dammamus*, quia illa vna res, seu natura, in qua tres personæ conueniunt, non est distincta ab illis, & ita nõ auget cum illis numerum rerum. Ratio autem Theologica à nobis facta petit nõnullas difficultates tractandas libro sequenti. Nunc breuiter dicitur, quidquid est de essentia Dei esse de essentia cuiuscumq; personæ, personalitates autem, seu relationes formaliter, ac propriè non esse de essentia Dei, est, sint idem cum essentia Dei. Et similiter dicitur, quidquid est perfectionis in omnibus personis, esse in qualibet earum, & idèd nihil obitare, quominus singule sint verus Deus.

CAPVT II.

An persona, quæ est verus DEVS, possit esse producta.

1. *Rationes in solidum.*
 Hæc difficultas communis est Filio & Spiritui S. & idèd prius, quam de illorum diuinitate in particulari dicamus, illa expedire necesse est, & inter scholasticos tractat eam specialiter Scotus in 1. dist. 2. quæst. 6. Alij verò in speciali parum, aut nil attigerunt, quia de hac re nulla est inter eos controuersia. At verò hæretici hoc maximè obijciunt contra diuinitatem personarum, præter personam Patris, quod repugnet, esse Deum, & non habere esse à se, quia Deus est ipsum esse per essentiam, sed repugnat id quod est à se esse ab alio, quia illa duo includunt immediatam contradictionem, ergo non potest esse verus Deus, & esse ab alio, ergo nec esse productum, quia quod est productum, ab alio habet esse. Secundò, quia quod est productum est dependens. Dependens autem intrinsece dicit imperfectionem, ergo repugnat Deo. Tertio, quia, quod est productum, aut est ex nihilo, aut ex aliquo. Si ex nihilo, erit creatum, quod Deo planè repugnat. Si ex aliquo, erit materiale compositum, & imperfectum, tum quia illa particula, *ex*, non potest intelligi, quam habitudinem dicat ibi, nisi materialem, tum etiam, quia id, ex quo aliquid producitur, supponitur productioni, & vt productio locum habeat, necesse est, vt aliquid per illam fiat præter id, quod supponitur, vt ex vtroq; constet adæquatus terminus productionis: hoc autem non intelligitur sine compositione, & imperfectione.

2. *Affertio fidei.*
 Nihilominus veritas Catholica est, personam, quæ est verus Deus, posse esse productam verè, ac realiter. Ita enim est expressum in Scriptura, præsertim 1. Ioan. 5. *Vt sumus in vero Filio eius, hic est verus Deus*, nam verus Filius non est, nisi verè productus, & idèd de se ipso dicebat Filius. *Ego ex Deo processi.* Ioan. 8. & hoc ipsum significatum videtur in verbis illis Genes. 19. *Pluit Dominus à Domino*, nam in vtroq; loco est vox significans verum Deum. Similiter colligitur ex Suarez: De Deo trinuno.

illo Psal. 109. *Dixit Dominus Domino meo, & subditur Psal. 109: statim. Ex vtero ante luciferum genui te.*

In quibus locis obiter notari potest, *producere & product* verè affirmari de personis, quæ sunt Deus, nõ solum quatenus proprijs nominib. significantur, sed etiam sub absoluta appellatione Dei, & inde sumpta sunt illa verba symboli, *Deum de Deo, & car.* Quæ hanc veritatem confirmant, & definiunt. Quam latius confirmat, & declarat D. Th. 1. p. q. 39. Ratio autem est, quia Deus licet de formali significet essentiam, & naturam communem, tamen supponit pro personis, siue immediatè, siue mediatè, quod ad præsens non refert, & idèd, quod simpliciter verus est de persona, affirmari etiam potest de Deo, persona autem verè, & realiter producitur, ergo & Deus potest esse productus, vel procedens à Deo.

Ad confirmandam autem hanc Catholicam veritatem adducit plures rationes Scotus loco citato, quæ omnes eo tudent, vt probent, posse esse processionem Dei ad intra per intellectum, & voluntatem, de quo iam dictum est. Solum ergo in hoc est in præfenti insistendum, vt vel ostendamus, vel defendamus, posse esse realem processionem sine vlla imperfectione, nam hoc posito, facile erit persuadere talem productionem posse conuenire Deo ad intra, Atque ita facile concludetur, quod per illam producitur, esse verum Deum, quia intra Deum nihil esse potest, quod non sit Deus. Et idèd Ioan. capit. 1. cum dixisset. *Et Verbum erat apud Deum*, statim subiungit, *Et Deus erat Verbum.* Quod autem hoc non includat imperfectionem magis fide tenetur, quam ratione ostendi possit. Nam, vt productio nullam includat imperfectionem, necesse est, quod productum recipiat idem numero esse, quod est in producente, nam si aliud reciperet, iam esset in producto esse participatum, quod planè includit imperfectionem. Hæc igitur productio talis esse debet, vt per eam communitur idem esse. Quod autem sit ex principijs fidei ostendimus lib. 4. Nunc autem solum probamus, non repugnare, quia illud esse est infinitum, & idèd communicabile est omnibus personis, cum quibus non habet oppositionem. Supposita igitur hac veritate, quod non repugnet productum recipere eandem naturam, quæ est in producente, facile intelligitur, & verum Deum posse esse productum, & talem productionem nullam includere imperfectionem. Primam patet, quia quicumq; habet naturam diuinam, est verus Deus, siue illam habeat à se, siue communicatam ab alio. Secundum patet, quia ipsamet natura diuina excludit omnem perfectionem, quia secum assert omnem perfectionem. Quod facile patebit, discurrendo per eas imperfectiones, quæ in argumentis tanguntur, & alijs, quæ asserri possunt, & eas excludendo.

Prima ergo imperfectio, quæ in primo argumento obijciatur, erat *esse ab alio*, quia inde sequitur, non esse à se. Distingendum autem est de esse ab alio Deo, vel esse ab alio, qui sit idem Deus. Primum dicit manifestam imperfectionem, quia dicit pluralitatem Deorum, & distinctionem in natura producentis, & producti. Vnde cum talis distinctio non possit esse cum æqualitate naturæ, necesse est, vt sit cum imperfectione personæ productæ, quæ proinde non poterit dici verus Deus, & per essentiam, sed ad summum per aliquam eminentem participationem, atque adeo per analogiam. Persona ergo procedens in Deo non producitur isto modo, sed ab alio, qui est idem Deus, atque hoc modo nulla est imperfectio. Quo sensu videtur dixisse Hilarius libro nono de Trinitate, post medium. *Quamuis Pater maior sit (id est, videatur, sic enim expono) auctoritate dantis, tamen Filius minor non est, cui idem esse communicatur.* Et hac ratione non pugnant illa duo, scilicet, esse ipsum esse per essentiam, & esse personam productam, quia per productionem accipit ipsummet

3.

4. *Expenditur ratio pro assertione fidei.*

Ioan. 2.

5. *Sanctus prior argumentus.*